

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XI. Argumentum decimum-octavum; ex opinione ad formale
peccatum requirente advertentiam malitiæ actualem, Philosophismoque
inde pullante, horrenda consequuntur absurda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

diam conscientiam formidantem commiserit, reus est, quia immit. Si autem aliquod facinus exultante perpetraverit audaciam, id est intrepidam conscientiam, velut credens se ex fide facere, quod male fecit, evasit culpam. Quod quidem (ait Augustinus l. 4. contra Julian. c. 8.) nunquam audivi dicere Manicheos. Sed quid ad nos, siue dicant, siue etiam ipsis calumnieris: cum Catholica hoc non dicat fides, quam tenemus, & cuius te pondere urgemus. Quamto minus Augustinus sustinisset Catholicum Doctorem, a mortali excusantem homicidium, non solum cum intrepida conscientia nullius mali commissum; sed (quod longè amplius) cum conscientia mali gravissimi commissum?

93 Secunda propositio retulisse, refutasse est. Siquidem pias aures offendit, dicere quod rationabiliter dubius de Dei existentia, ulterius non teneatur inquirere, magis quam de rebus ad ipsum non pertinentibus, v. g. de modo quo arbores crescunt; imò iudicare posse, utilem non esse talem inquisitionem, eaque omisâ culpabilem non esse Dei ignorantiam, tamen vincibilem.

94 Tertia propositio, sicut & prima, a mortali excusat quaecumque crimina, quamlibet horrenda, commissâ à viris perditis, Atheis, Barbaris, Neronibus, Caligulis, &c. non cogitando de Deo. Incidit proinde in horrenda confectaria capite sequenti deducenda.

95 Idem est de quarta iudicium. Cujus Author, dum peccatum propriè dictum non agnoscit, nisi quod est contra legem Dei (ut enim suâ illi propositioni præmit: peccato essentialis est, quod sit contra legem Dei) sic ratio cinari debuit: malitia essentialis peccati, est esse contra legem Dei. Igitur peccati malitia cognosci nequit (nec proinde formaliter contrahi) nisi peccator agnoscat, id quod facit, esse contra legem Dei. At invincibiliter ignorans Deum, Deique legem, cognoscere nequit, id quod facit, esse contra legem Dei. Quidquid ergo fecerit, & quamlibet enormem impudicentiam vel crudelitatem perpetraverit, habere non potest rationem peccati formalis, sed materialis dumtaxat. Et sic hoc ipso quod quis perfectè Atheus fuerit, explere poterit omnem libidinem, passionemque, quamlibet brutalem, sine peccato formali, siue imputabili. Quod magis intolerabile est, quam Divionense dogma damnatum.

96 Quinta & sexta cælo donant positivos Atheos, sine ulla fide actuali, sine ullò amore Dei, & insuper cum multis ac sæpè horrendis criminibus, etiam contra conscientiam admissis, etsi non cum conscientia divinæ legis. Proinde longè adhuc intolerabiliores sunt, quam quarta, contradicuntque divinæ Scripturæ num. 97. & 98. proferenda.

CAPUT XI.

Argumentum decimum-octavum ex opinione ad formale peccatum requirentem advertentiam

malitia actualem, Philosophismoque inde pululante, horrenda consequuntur absurda.

Sequitur namque 1°. sodomias, bestialitates, adulteria, patricidia, cateraque horrenda flagitia, commissâ ab eo qui Deum ignorat invincibiliter invincibilitate Molinisticâ, tamen vincibiliter ignoret, vincibilitate Thomisticâ, id est ex personali sua culpa, non esse peccata theologica, sed philosophica dumtaxat. Quia licet talis forte non peccet sine remorsu conscientiae, peccat equidem sine ulla actuali advertentia malitiae theologicae, contra Deum, Deique legem, & sine ulla actuali advertentia offensae Dei, quem ignorat. At isti confectario apertè Scriptura contradicit Pl. 78. Effunde iram tuam in gentes, quae te non noverunt. Ephes. 4. Jam non ambuletis, sicut & gentes ambulavit, in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam qua est in illis, propter cecitatem cordis ipsorum, qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae omnis, in avaritiam. De quibus c. 5. Apostolus subdit: Propter hoc venit ira Dei in filios dissidentiae. Rom. 2. Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum... quicumque enim sine lege peccaverunt (adeoque sine peccati cognitione; per legem enim cognitio peccati, ut Apostolus subjungit cap. 3.) sine lege peribunt, & quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur. 2. Thessal. 1. Deus in flamma ignis dat vindictam iis, qui non noverunt Deum... qui poenas dabunt in meritu aeternas, à facie Domini. Apoc. 21. absque exceptione ulla: timidis autem (id est timore mortis Christum negantibus) & incredulis, & execratis (id est sodomitis) & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatriis, &c. pars illorum erit in stagno, ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda.

Sequitur 2°. quod si Atheus, in infantia baptizatus, deinde captus à Barbaris, adeoque rationis usu ab ipsis in Atheismo educatus, durante ignorantia Dei, Molinisticè invincibili, sodomias, bestialitates, patricidia, adulteria ut supra perpetraverit, in eisque absque poenitentia mortuus fuerit, antequam ignorantia illa fieret in ipso Molinisticè graviter seu mortaliter culpabilis, cum suis sodomitiis, bestialitatibus, patricidiis, adulteriis, aliisque ejusmodi horrendis, cælo donabitur. Ob rationem n. 89. à Caramuele productam. Sequelam autem (licet concedat ipse, sicut & Author propositionis 6.) totius Orbis horror factis refutat, unâ cum Scriptura Plal. 13. dicente: Dixit insipiens in corde suo, non est Deus. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis. Nec magis concedi potest de Atheis quam de Idololatriis, de quibus Sap. 13. & 14. Vani sunt omnes homines, in quibus non subest scientia Dei, & de iis quae videntur bona, non poterunt intelligere eum qui est... infelices

autem sunt, & inter mortuos spes illorum est, qui appellaverunt Deos opera manuum suarum... Etenim quod factum est, cum illo qui fecit, tormenta patitur... Et non suffecerat errasse eos circa Dei scientiam, sed & in magno viventes inscientia bello, tot & tanta mala pacem appellant. Aut enim filios suos sacrificantes... neque vitam, neque nuptias mundas jam custodiunt, sed alius alium per invidiam occidit, aut adulterans contristat, & omnia commissa sunt, sanguis, homicidium, furtum & fictio, corruptio & infidelitas... Dei immemoratio, animarum inquinatio, nativitatibus immutatio... inordinatio machie, & impudicitia. Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali causa est, & initium, & finis... Utraque ergo illis eveniunt dignè, quoniam male senserunt de Deo. Cap. 16. Propter hac, & per his similia passi sunt dignè tormenta. Cap. 19. Impiis autem usque in novissimum sine misericordia ira supervenit.

99 Sequitur 3°. Nerones, Heliogabalos, Domitianos, & similia hominum portenta, post exutam longam peccandi consuetudine peccati conscientiam, à peccato mortali theologico tandem excusari, sodomias, adulteria, parricidia, &c. committendo. Statum proinde huiusmodi peccatoribus fore experendum; atque aded Dei ignorantiam præ scientia, Deique incogitantiam præ cogitatione. Eò quod Deum scientes vel cogitantes, peccatique conscientiam habentes, perpetuis obnoxii sint periculis gravissimorum peccatorum theologorum, quæ timenda non sunt Deum ignorantibus, vel actu de Deo non cogitantibus, vel peccati conscientiam non habentibus. Isti proinde illis quodammodo feliciores: utpote peccando facti theologice, adedque mortaliter impeccabiles. Verum-enimverò quàm hoc alienum est ab unanimi sensu totius Orbis! Isto profectò statu, si Bernardo fides lib. de conscientia ad Religios. Ord. Cisterc. versus medium, sicut nihil pejus, ita nihil est infelicius. Quia eorum conscientia nec Deum timet... cum in profundum venerit... vulnera non sentit, verbera non attendit. De huiusmodi in Scriptura Veritatis expressum est: verberaverunt me, & non dolui; traxerunt me, & ego non sensi... Hæc est mala, & tranquilla conscientia. Quomodo tranquilla? Cum mundi huius prosperitas alii dicit & illudat; cum laudatur peccator in desideris anima sua, & iniquus benedicitur... cum non est qui arguat, sed & qui arguere peccantem non audeat, ex omnibus qui sunt in circuitu ejus. Et sic impletur in eo quod scriptum est: prosperitas stultorum perdet illos, Hanc verò tranquillitatem nutrit impunitas, securitatis & negligentia mater. Et, ut idem S. Doctor ait de gradib. humil. c. 20. tales sunt in statu longè pejori, quàm ii quos antè descripsit esse in undecimo superbiæ gradu; siquidem in eo nedum ex toto abjectus est Dei timor, sed ratio, velut remurmurando, adhuc timorem istum voluntati proponit; sed dum ad duodecimum quis superbiæ gradum

devenit, omnis conscientia remorsus extinguitur, peccatorque conscientia intrepida in profundum malorum & in mortem descendit. De talibus etiam Augustinus l. de continentia c. 3. ait: Sunt qui legem Dei omnino nescientes, malas concupiscentias, nec in hostibus deputant, eisque miserabili cecitate servientes... beatos se putant, satiendo eas.

Sequitur 4°. theologice non peccasse, sed philosophice dumtaxat, plurimos qui ante legem peccarunt; eos utique de quibus Apostolus Rom. 5. Usque ad legem peccatum erat in mundo; sed peccatum non imputabatur, cum lex non esset. Quod S. Thomas explicans observat, quod Sodomitæ, alique peccatores, ante legem Moysei, verè peccabant, etiam si crederent peccata sua nec à Deo puniri, nec esse contra Deum: utpote quem credebant nostra non curare, sed id dicebant quod Job enarrat c. 22. Nabes latibulum ejus, nec nostra considerat, & circa cardines cali perambulat. Hoc proinde sensu, peccatum (secundum existimationem ipsorum) non imputabatur, non solum (inquit S. Thomas) non imputabatur, quasi à Deo puniendum, sed non imputabatur quasi contra Deum existens. Non igitur sciebant ipsum, nec actu advertebant se contra Deum peccare. Atque aded non peccabant theologice, sed philosophice, si ad theologice peccandum requiratur actualis scientia vel advertentia peccati contra Deum. At oppositum Scriptura docet de Sodomitis, dum eos vocat peccatores coram Domino nimis.

Sequitur 5°. idem dicendum de Epicureis: utpote qui credebant spurcitas suas Deo non displicere, nec illas prohibere, vel punire. Tamen enim profiterentur esse Deos, simul profitebantur, ipsis non esse de hominibus curam, quòdque solum occupati circa seipsum nihil de hominibus statuerent, nihil curarent, nihilque ipsis præciperent, nec prohiberent.

Sequitur 6°. idem dicendum de illiteratis, qui in Romano Imperio, ante Evangelii prædicationem, verum Deum non agnoscebant, sed Deos dumtaxat spurcitiis infames, Jovem, Venerem, & similes, quibus spurcitas displicere quomodo credidissent, quarum exemplum ab ipsis sibi datum non ignorabant? Unde ex ipsis flagitiosissimus juvenis, cum virgini stuprum inferre vellet, à Terentio dixisse narratur, ad id se motum exemplo Jovis, quem in tabula picta vidit stuprum Danaë inferentem. Augustinus quoque in libris de Civit. Dei commemorat ludos infamissimos publicè fieri solitos, ad honorem Deorum istorum, quasi infamiis istis Dii Romanorum colerentur. Non credebant ergo Deos istis offendi; imò credebant iis coli & honorari. Enimverò omnes cultores talium Deorum (inquit Aug. 2. Civit. 7.) mox ut eos libido pepulerit, ferventi (ut ait Perseus) innecta veneno, magis intuentur quod Jupiter fecerit, quàm quod docuerit Plato, vel censuerit Cato. Atque ab hac tanta Jovis auctoritate adhibent parvum turpitudinis sua, cum in ea se jactant imitari

tari Deum. Non ignorabant nihilominus isti turpitudines illas & adulteria contraria esse rationi. Sed non existimabant iis offendi Deos suos quos solos agnoscebant, & nullam prætereâ divinitatem. Ergone horrendas illas turpitudines à mortali theologico Philosophistæ excusabunt, & dicent solum philosophicè peccasse? Hoc utique manifestò consequitur ex suprâ deductis principiis ipsorum. Porro si hoc concedant, totius humani generis contra se horrorem suscitabunt.

103 Sequitur 7°. à mortali theologico pariter excusanda horrenda crimina populorum Indiæ & Brasiliæ (id est mille millionum hominum) antequam illic Hispani Lusitanique Dei notitiam inuissent. Utpote quos nullam Dei cognitionem habuisse, ex multorum relatione de Brasiliæ vel ipse Molina testatur 1. p. q. 2. a. 1. De Indis verò Indus Pennasiel disp. 2. de Deo sect. 3. sic habet: *In his Indiarum Provinciis, præsertim in hoc Persano Regno, quotidie experimur, esse aliquos homines adeo barbaros, ut nullam habeant Dei cognitionem. Adhucque Verum Apostolicam, nostram Societatis, qui diu erudit Indas Tabalosos, referentem plures eventus miserrima hujus ignorantia, istos homines detinentis, quique interrogati, respondem se nihil de Deo cognare, licet circa alias materias interrogati, respondeant quod cogitent.* Idem de Chinesibus narrat eruditores Missionarii vasti istius Imperii, etiam de literatis; eos utique majori ex parte Atheos fuisse, nec idola coluisse, nisi per dissimulationem & hypocrisim, ita ut vel ipse famosus ipsorum Philosophus Confucius, etiamsi pulchra scripserit de morali & politia; circa Deum, Deique legem cæcutierit ut alij, prout testantur accuratiores Scriptores rerum Chinesium, nominatim P. Longobardus Soc. Jesu. Historia denique Insularum (quas Antillas vocant) testatur earum habitatores, ante Christianorum adventum, in tanta fuisse Dei ignorantia, ut nullum agnoscerent, nec colerent Deum, nec verum, nec falsum, nullumque haberent, à quo instruerentur, vicinis omnibus eadem ignorantia laborantibus. Nec tamen ignorabant, adulterium esse infidelitatem rationi repugnantem. Cùm enim propriam quis uxorem, in adulterio deprehensam, occidisset, de eoque simul & causa occisionis focerum monuisset; benè fecisse focer respondit, junioremque filiam suam, ipsi loco sororis uxorem dedit. Igitur & ipsi adulterando solum peccabant philosophicè, non theologicè.

104 Sequitur 8°. à mortali theologico excusandos quoque Sinenses illos qui ex more patriæ occidebant infantulos suos, præsertim feminei sexus, quibus educandis, ob familiæ paupertatem, sibi defuturas metuebant vires. Qua in re non solum non credebant se peccare contra legem Dei; quin potius infanticidium istud accipiebant pro actu pietatis, quâ se moveri putabant ad infantes miseris vitæ pauperis subducendos. Accedente præsertim errore metem-

Tom. I.

phicoles, quo sibi persuadebant, proles suas hoc pacto brevi renascituras in fortuna meliore. Quo fiebat, ut infanticidia ista, non à solis fierent pauperioribus, sed & ab aliis non ita pauperibus, nec clam, sed palam, in conspectu omnium, uti refert P. Trigaltius l. 1. c. 9. Simili etiam pietatis prætextu ipsi etiam parentes senectute languentes, vel infirmitatem magnam, ingentisque dolores, absque spe recuperandæ sanitatis, patientes, à propriis interimebantur filiis, sibi persuadentibus, in eo se pietatem charitatemque erga ipsos exercere. Et istos ergo excusabit defectus actualis advertentiæ ad legem Dei ista prohibentem. Ex quo pariter defectu excusabuntur latrocinia, quæ (teste S. Thoma 1. 2. q. 94. a. 6.) propter inveteratam consuetudinem, apud quosdam non reputantur peccata. Et idem est de idololatria, propiorumque filiorum immolatione facta dæmonii, seu falsis Diis, quæ à plerisque nationibus non peccata, sed religionis actus reputantur, utpote à quibus interveniente tempore error tamquam lex custoditus fuit, uti dicitur Sap. 14. Nec tamen ideò homines istos, & nationes, à peccato theologico excusat Scriptura divina, imò profus accusat Deuteron. 18. & 20.

Sequitur 9°. à mortali etiam theologico excusari eos, qui ex inveterata assidue peccandi consuetudine, ad opus malum sibi conscientiam fecerunt intrepidam (conscientia quippe circa illicitum intrepida secundum Philosophistas excusat à peccato) ita ut omnia rectæ operationis principia per habitus pravos sint in ipsis corrupta, vel sic impedita, ut ad operationem hæc & nunc applicari nequeant, eò quòd utique voluntas sit excæcata, obduratorum cor, synderesis pravus habitibus istis undique sic circumseptæ, ut hæc & nunc in particulari operatione vox & murmur ipsius actu non attendatur, nec consideretur, sed id solum ad quod appetitus corruptus inclinatur? Ut enim S. Thomas ait 1. 2. q. 77. a. 1. in corp. *impeditur judicium & apprehensio rationis, ne feratur secundum dictamen synderesis, propter vehementem & inordinatam apprehensionem imaginationis, & judicium virtutis imaginariæ. Manifestum est autem quòd passionem appetitus sensitivi (pravus habitibus roboratam) sequitur imaginationis apprehensio, & judicium estimativa... Unde videmus quòd homines, in aliqua passione existentes, non facile imaginationem avertunt ab his circa que efficiuntur. Unde per consequens judicium rationis (in particulari operabili) plerumque sequitur passionem habitus sensitivi; non dictamen syndereseos. Quod magis explicans art. 2. Coningit (inquit) quòd aliquis habeat scientiam in universali, puta nullam fornicationem esse faciendam, & tamen non cognoscat in particulari hunc actum, qui est fornicatio, non esse faciendum. Et... nihil prohibet aliquid sciri in habitu, quòd tamen actu non consideratur. Potest igitur coningere quòd aliquis rectam scientiam, vel*

X x x x

advertentiam habeat in univ[er]sali, eam tamen actū non habeat in particulari operabili, & potest contingere quòd aliquis etiam rectam scientiam (habitualement) habeat in singulari, & non solum in univ[er]sali, & tamen in actu non consideret (contingit enim nos multa scire in habitu, quæ actu non cogitamus)... quòd autem homo non consideret in particulari operabili, id quod habitualiter scit... contingit... propter aliquod impedimentum superveniens... Et hoc modo ille qui est in passione constitutus, non considerat in particulari, quod scit in univ[er]sali, in quantum passio impedit talem considerationem. Impedit autem tripliciter. Primò per quamdam distractionem... Secundò per contrarietatem: quia plerumque passio inclinat ad contrarium huius quod scientia univ[er]sali habet. Et tunc (ut ait ad 4.) ille qui habet scientiam in univ[er]sali, propter passionem impeditur, ne possit sub illa univ[er]sali sumere, & ad conclusionem pervenire; sed assumit sub alia univ[er]sali, quam suggerit inclinatio passionis, & sub ea concludit. Unde Philosophus dicit in 7. Ethic. quòd syllogismus incontinentis habet quatuor propositiones: duas univ[er]sales, quarum una est rationis, puta nullam fornicationem esse committendam; alia est passionis, puta delectationem esse sectandam. Passio igitur ligat rationem ne assumat & concludat sub prima. Unde eà durante assumit & concludit sub secunda. Et a. 7. ad 2. Passio causat ignorantiam juris in particulari, dum impedit applicationem communis scientiæ ad particularem actum. Et lect. 3. in 1. ad Timoth. 1. Habentes cor infectum passionibus iudicant secundum affectum earum, & non secundum Deum (vel rationem) 1. Cor. 4. animalis homo non percipit quæ Dei sunt. Et in 2. dist. 33. q. 3. Propter inclinationem habitus, & impetum passionis, non percipitur mente Synderesis murmur: quia anima est quasi inebriata passione. Enimverò sine impudentia negari non potest, ex iis qui longà assidue peccandi consuetudine in profundum malorum venerunt, plurimos esse, qui opera abominabilia delectabuntur & sine abominatione (ut S. Thomas ait in 2. distinct. 25. q. 1. a. 4. ad 8.) exercentes, nihil aliud actu cogitant, quam brutalibus voluptatibus suis frui, quarum fruitionem depereunt, velut summum bonum suum, circa quod occupatur totum cor, totaque cogitatio ipsorum, sine ullo scrupulo, conscientiaque remorsu. Eò quòd longà consuetudine conscientia stimulos contemnendi, id affectu sint, ut eos jam amplius non sentiant. Id enim tum ipsi scelestissimi homines de seipsis, tum fide dignæ Relationes de ipsis attestantur. Videri potest memorabilis Historia D. Mucii, quam enarrat Abbas Trapensis (vulgò de la Trappe) apud peccati philosophici Denuntiatorem denunt. 5. a. 3. Siquidem Mucius iste, ante conversionem suam, dies suos transigisse narratur, sine cognitione & sine timore Dei, seque impudiciss, & omnibus passionibus suis tradi-

disse absque discerniculo, absque exceptione, absque lumine, absque cognitione. Videatur & Author Libelli, cui titulus: *Les veritables sentiments des Jesuites touchant le peché philosophique* §. 8. ubi refert, juvenem Abbatem in solemnibus disputationibus coram Aquensi Parlamento habita 4. Julii 1686. Præsidente R. P. de Sulmo Soc. Jesu S. Th. Professore, cum impugnet hanc propositionem, in ultima Theos appendice contentam: *Conscientia circa illicitum intrepida excusat à peccato*, coram toto Auditorio protestatum fuisse, quòd seipsum in materia ista proferte posset in exemplum; eò quòd supra conscientiam suam id evicisset, quòd nullum amplius timorem, nullum remorsum, nullum scrupulum peccando haberet; ideòque plurimam fessit haberet obligationem, quòd suà illà Thesi excogitassent modum justificandi ipsum apud Deum. Eiusmodi peccatores Apostolus describit Ephes. 4. *Ambulantes utique sicut & Gentes ambulantes in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter cecitatem cordis ipsorum, qui desperantes (græcè, nullum amplius habentes remorsum nec sensum) semetipsos tradiderunt impudicitia, in operationem immunditiam omnis, in avaritiam, id est, ita ut sint in voluptatibus avari, voluptates ardore insatiabili depereunt, & undequaque sic captando, ut sibi voluptatum veluti thesauros congregare videantur. Et ante Apostolum Psalmista Pl. 9. *Excitavit Dominum peccator... non est Deus in conspectu ejus, inquinata sunt via ejus omni tempore. Auferuntur iudicia tua à facie ejus. Et Pl. 49. *Intelligite hæc qui obliviscimini Deum.***

De istis similiter Augustinus de contin. cap. 106. 3. *Sunt qui legem Dei omnino nescientes, malas concupiscentias nec in hostibus deputant, eisque miserabili cecitate servientes, insuper etiam beatos se putant fatiando eas. Idem habet S. Bernardus de gradib. humilit. c. 20 ut proxime videbitur. Estque adeò manifestum, plerumque esse, qui sui cordis introitum quibuscumque cogitationibus bonis longà eas rejiciendi contumacià occluserunt, ut vel ipsi Jesuitæ Parisienses fateantur Epistolæ suæ 3. pag. 16. Libet hic excipere verba (licet fusiora) S. Bernardi loco citato: ubi posteaquam de undecimo gradu superbia, qui est libertas peccandi, dixit: *Post decimum itaque gradum, qui rebellio dicitur est, expulsus vel egressus de Monasterio statim excipitur ab undecimo. Et tunc ingreditur vias, qua videntur hominibus bonæ, quarum finis (nisi fortè Deus eas sepiert) demergit eum in profundum inferni, id est in contemptum Dei. Impius siquidem cum venerit in profundum malorum, contemnit. Potest autem undecimus gradus appellari libertas peccandi, per quam Monachus, cum jam nec magistrum videt quem timeat, nec fratres quos reveretur; tanto securius, quanto liberius sua desideria implere delectatur, à quibus in Monasterio tana**

puđore, quam timore prohibebatur. Sed est jam vel fratres vel Abbatem non timet, nondum tamen Dei penis formidine caret. Hanc ratio, tenuiter abhuc submurmurans, voluntati proponit, nec sine aliqua dubitatione quaque primū illicita perficit; sed, sicut is qui vadum tentat, pedetentim, non cursim visiorum gurgitem intrat. Post hæc (inquam) de duodecimo superbia gradu, qui est consuetudo peccandi, subiungit: At postquam terribili Dei iudicio prima flagitia impunita sequitur, experta voluptas libenter repetitur, repetita blanditur. Concupiscentiā reuolvente, sopitur ratio, ligat consuetudo. Trahitur miser in profundum malorum, traditur captiuus tyrannidi visiorum, ita ut carnalium voragine desideriorum absorptus, suæ rationis, diuiniq̄ timoris oblitus, dicat insipiens in corde suo: Non est Deus. Jam indifferenter libit pro licitis uitur, jam ab illicitis cogitandis, patrandis, investigandis animus, manus vel pedes non prohibentur; sed quidquid in cor, in buccam, ad manus uenerit, machinatur, garrū & operatur, maleuolus, vaniloquus, facinorosus. Quemadmodum denique ascensibus omnibus gradibus, corde jam alacri, & absque labore, pro bona consuetudine, iustus currit ad vitam: sic descensus impius eisdem, pro malo usu, non ratione se gubernans, non timoris freno retentans, intrepidus festinat ad mortem. Medii sunt, qui fatigantur, angustiantur: qui nunc metu cruciantur gehenna, nunc pristina retardati consuetudine, descendendo vel ascendendo laborant. Supremis tantum & infimis currunt absque impedimento, & absque labore. Ad mortem hic, ad vitam ille festinat; alter alacrior, alter procliuor. Illum alacrem charitas, hunc procliuem cupiditas facit. In altero amor, in altero supor laborem non sentit. In illo denique perfecta charitas, in isto consummata iniquitas foras mittit timorem. Illi ueritas, huic cecitas dat securitatem. Potest ergo duodecimus gradus appellari consuetudo peccandi, quæ Dei metus amittitur, contemptus incurritur.

107 Denique adeo certum est scelestissimos illos bonis cogitationibus actualique peccati notitiâ non semper pulsari, dum peccant, ut piissimus Contensonus to. 3. dissert. 3. c. 1. merito dicat, quod oppositum dicere, tam est insulsum, quam quod maximè. Nullum enim commentum est apertius cum experimento & ratione pugnant, quam si asseratur, impios quosvis urgentes semper conscientia morsus in se experiri, & diuinis motibus, etiam cum se totos libidibus dedunt, non carere. Cum nullis sæpè se morsibus turbari, nullâ aliâ cogitatione pulsari fateantur, nisi cogitatione libidinis exsatiandæ, seseque absque ullo dolore, imò cum gaudio, nullâ contrariâ cogitatione turbatos peccare.

108 Nec certè probabile est, dum horrenda committunt, de Deo vel diuina lege semper cogitare Atheos, qui (Apostolo teste) Deum

non cognoscunt; nec Epicureos, qui nullam Dei legem, nec de hominibus providentiam admittunt, sed siquos Deos in humana forma admittant, tales admittant, quibus nulla sit de hominibus cura; nec denique Paganos, qui licet Deos agnoscant Jovem, Junonem, Martem, & similes, non certè Deos agnoscant maiestatis infinitæ, cujus (agnitæ ut talis) offensam & contemptum Philosophistæ requirunt ad peccatum mortale theologicum; sed Deos maiestatis finitæ, Deos defectuosos, Deos qui aliquando puri homines fuerint, Deos adulteriis, crudelitibus, aliisque criminibus obnoxios; talis proinde maiestatis, cujus offensam ad mortale theologicum sufficere non possit: cum eorum adoratores Apostolus 1. Thessal. 4. equidem uocet *gentes que ignorant Deum*, Deum utique infinitæ maiestatis.

Nec de talibus dici potest, quod, licet Deum non cognoscant distinctè, cognoscant saltem sub ratione confusa, & generali, quæ secundum Philosophistæ ad mortale theologicum sufficiat. Sub qua enim (amabo) ratione Deum confuse cognoscunt? An sub ratione confusa & generali, Deo uero & falso communi? Verum ratio illa, cognita ut talis præcisè, non est ratio maiestatis infinitæ, cognitæ ut talis. An sub ratione boni in communi, seu in uniuersali? Verum sine cognitione & appetitu boni in communi nihil agit ullus homo: utpote cuius cognitio & appetitio omnibus sic innata est, ut inseparabilis sit à uoluntate humana, cuius objectum est bonum, sibi ut tale propositum ab intellectu. Et hoc est quod dici solet, quod omne quod homo uult, ideò uult, ut beatus sit. Quod si sufficeret ad peccatum theologicum, omne peccatum eo ipso theologicum foret, & quodcumque homo agit, propter Deum infinitæ maiestatis ageret. Quæ sunt apertissimè falsa. An denique est Deum uerum agnosceret, sub ratione aliqua ipsi soli propria, nullique creaturæ communicabili? Verum sub tali ratione nec Athei, nec Epicurei, nec Pagani, paucis fortè exceptis, Deum cognoscunt. Deum proinde sub ratione infinitæ maiestatis non cognoscunt.

Nec secundum Adversarios refert, quod illi, de quibus supra, suâ culpâ non agnoscerent Deum infinitæ maiestatis, sed pro Diis solum agnoscerent Jovem, Junonem, Venerem, & similes, qui aliquando fuerant homines spurcitiis dediti. Quia illi equidem suos illos Deos in spurcitiis illis imitando, actu non advertebant se offendere Deum infinitæ maiestatis. Quod ad mortale theologicum Adversariorum præcipui, Vasquez, Sanchez, Terillus, &c. usque adeo postulant, ut à mortali theologico excusent illos etiam qui ex præcedenti sua culpa in eum devenerunt statum, in quo non advertunt se Deum infinitæ maiestatis offendere, adulterando, aliasque spurcitiis admittendo.